

Zespół pałacowo-parkowy w Brzeziu

28.02.2005.

Zespół pałacowo parkowy w Brzeziu położony jest w północnej części gminy Brześć Kujawski. Najbliższe otoczenie zespołu to lekko pofałdowana równina przecięta w kierunku wsch.-zach. głębokim jarem o stromym zboczu. Park leży na południowej krawędzi tego jaru.

W skład zespołu pałacowego wchodzi:

- pałac murowany z 1873 roku,
- oficyna murowana z końca XIX wieku - Wilsonówka ,
- oficyna murowana z końca XIX wieku,
- stróżówka z bramą murowana z 1873 roku,
- dwie stajnie murowane z końca IX wieku,
- dom buchaltera z końca XIX wieku,
- dom pisarza z końca XIX wieku,
- dwa czworaki z końca XIX wieku,
- park pałacowy z 1889 roku. Pałac zbudowany w stylu renesansu francuskiego, to budynek murowany z cegły, obłożony licówką z cegielki czerwonej z tynkowymi narożnikami, obramieniami okien, gzymsami i pozornymi słupami wzmacniającymi konstrukcję. Bryła zwarta, nieregularna z okrągłą czterokondygnacyjną wieżą w południowo wschodnim narożu, zwieńczona wysokim dwuspadowym dachem o skomplikowanym układzie z połączeniem lekko załamanej, krytej dachówką.

Wilsonówka jest niewielkim parterowym domem, murowanym z cegły, otynkowanym. Dach czterospadowy, na facjacie dwuspadowy, kryty papą.

Oficyna zniekształcona kilkoma przybudówkami to budynek murowany z cegły, otynkowany, parterowy z użytkowym poddaszem, na planie zestawionych narożami prostokątów, z których większy zorientowany jest dłuższą osią na północ, a mniejszy na wschód. Bryła prostokątna kryta dachem naczółkowym.

Brama wjazdowa składa się z dwóch murów o detalu naśladowującym formy pałacu.

Obecnie w dawnym pałacu zlokalizowane jest Pogotowie Opiekuńcze, któremu przyporządkowany jest park i znajdujące się w nim oficyny, pełniące funkcje mieszkalne.

Historia parku w Brzeziu rozpoczyna się w II połowie XIX wieku. Założenie parkowe zostało zaprojektowane przez Waleriana Kronenberga i powstało w roku 1889. Wtedy też prawdopodobnie powstała w obecnej formie droga łącząca Brzezie z Wieńcem i szosa wiodąca z Brzezia do traktu włocławsko nieszawskiego.

Obydwie te drogi zaprojektowano jako integralną część założenia.

Omawiany projekt z nieznacznymi zmianami w stosunku do założenia zachował się do dzisiaj. Do dziś zachowane są relikty szpaleru kasztanowego i grabowego. Aktualnie układ parku tworzą nieregularne masywy drzew i krzewów.

Najciekawszym rejonem jest rozległa centralnie polana z wielogatunkową kępą drzew w środku. Obok kępy rośnie samotnie wiązka sosen. Wzdłuż wschodniej granicy rosną samosiewy. Układ kompozycyjny założenia jest czytelny, dobry. Park z licznym i bogatym drzewostanem. Zachowane zostały elementy dawnego rozplanowania tzn. park utrzymany w dawnych granicach z bramą, stróżówką, pałacem i dwoma oficynami. Utrzymana większość dawnych ścieżek parkowych. Administratorem i użytkownikiem zespołu pałacowo parkowego jest Pogotowie Opiekuńcze Brzezie.